

EESTI SPORDILEHT

EESTI SPORDI KESKLIIDU HÄÄLEKANDJA

Toimetus ja talitus: Tallinn, Gonsiori t. 4. Kõnetr. 700. Postkast 70. © Tellimise hind: aasta peale 500 marka, kuu peale 50 marka.

Eesti Spordileht ilmub iga kesknädal.

VI. aastakäik.

Reedel, 5. juunil 1925. a.

VI. aastakäik.

Peamängu tähtsusest jalgpallis.

Lõuna-ameeriklased ja inglased eeskujuks. Meil vajab peamäng põhjalikku läbitöötamist.

Eksootiliste jalgpallikunstnikkude, uru-erand ei ole ka peamäng — õnnestunud guailaste, argentiinlaste ja brasiillaste, kü- pealööke näeb meil koguni harva, peaga laskäikudel Euroopa suurlinnadesse on löödud väravad on haruldased. Lõpmata palju väravashanse lastakse eriti nurga- edu peasaladus, mis neid ikka ja alati oma vastaste üle võidule viib. On märgitud nende üldist kõrget tehnilist tasapinda, individuaalseid hiilgesaavutusi ja mängu kandvat temperamenti, kuid kaaluvama tegurina on viimastel päevadel tunnustatud nende eranditult kõrget peamängu, milles lõuna-ameeriklased on omapärased fenomenid. Argentiina meeskond Boca Juniors olla selle kunsti täiuslikum esitaja.

Olla võistlusi, kus eurooplased on täielikult halvatud Boca Juniorsi peamängust — iga õhupall on lõuna-ameeriklaste kindel saak. 3:0, 6:0, 7:0 — on Boca Juniorsi võidud paremate Saksa meeskondade üle. Need tagajärjed ei väljenda igatahes veel seda ülekaalu, mida lõunamaalased mängus omavad, mitmel puhul on saanud nende kuulus väravavaht Tesoriere ainult terve võistluse kestvusel paar korda palli puutada, ajaviiteks istub ta maha ja võtab ajalehe välja. Seda idüllil ja isegi pildistatud ja Saksa ajalehtedes avaldatud.

Ka Inglise professionaalid on peamängu puhtuse poolest kontinendi meeskondadele eeskujuks, näit. praegu Bolton Wanderers. Kõik kontinendi jalgpalliteoreetikud on oma arvukates jalgpalliraamatutes inglaste poole näidanud. Dr. Schwarz peab ideaalsemaks peamängu esitajaks kuulsat Blackburn Roversi keskpoolkaitsjat Percy Smithi, kes meeskonna külaskäigul Viini 1911. aastal on saavutanud nurgalöökidest peaga kolm väravat. Olgugi, et viinlaste olid Smithist pikemad, ulatas viimane peaga ikka pallini ja juhtis ta sinna kuhu tarvis...

Meie jalgpallisporti tasapind on madal, seda on viimasel ajal sagedasti rõhutatud,

erand ei ole ka peamäng — õnnestunud pealööke näeb meil koguni harva, peaga löödud väravad on haruldased. Lõpmata palju väravashanse lastakse eriti nurga-

E. Kaljot tehniliselt võrdlemisi õnnestanud pealöögil. Kõrval V. Tell. Moment läinud aastast Vaba Maa karikavõistlusest.

löökidel puuduliku peamängu tehnika tõttu kaotsi minna. Meie arvates on peamängu nõrgas väljaarenemises meil ka teatud määralt süüdi madalsöödu taktika, mis peale suuremat tegevust ei ole võimalda-

nud ja mängu maa külge pigistanud. Nüüd ollakse juba tüdinenud meil madalast kombinatsioonimängust, tegelik murrang vahelduva tiivamängu ja õhusöötude poole on käimas. Võrreldagu ainult 1923. aasta sügist ja tänavust kevadet. Tekib loomulikult ka suurem tarvidus peamängu järele ja selle süstematiseerimisele virgutamiseks ongi käesolevad read kirjutatud.

Pealööki toimetab meil enamuse mängijaid põhjalikult valesti, — nad hüppavad kael õieli pallile õhku vastu, oma hüppehooga (jalga-de jõuga) palli suuna muuta piüüdes. Lök tuleb kindlusest ja ei taba pea kunaski määratud sihti. Sarnast pealööki võib lubada ainult hädakorral kaitsjale palli tagasi-tõrjumiseks värava alt, muul juhul sel tuleb aga pealööki sooritada teisiti. Pallile tuleb pealöögiks õhku vastu hüppata otsejoones maast ja momendil, mil hüppejõud lõppenud, äkilise keltapaenutusega palli suunas, kas küljele, ette või taha, peaga palli lüüa. Löögi jõud tuleb nüüd keha ja kaelalihaste pingutusest, on suurem eelmisest ja täpsemalt mõõdetud. Õigel pealöögil peavad ikka need kaks faasi — üleshüpe ja löök keltahnoost — täpselt eraldatud olema.

Ülisuure tähtsusega peamängul on samuti palli surmamine peaga, mida meil jällegi vähe näha. Ei ole alati kasulik palli otsekohe peaga eemale lüüa, sagedasti on teda kasulikult peaga surmata, mööda rinda või külge lasta alla veereda ja siis jalaga särü anda. See nõuab juba kaelalihaste valitsemises suurt tundelikkust. Pea peab palli lennule elastiliselt vedrutades järele andma, nii et pall elutult alla veereb. Mõnedel lõu-

na-ameerika virtuosidel kleepub ta kui magneediga taltsalt pea külge, kus ta siis välgukiirelt mõneks üllatavaks aktsiooniks kasutatakse. Veel suuremat vilumist nõuab pöörlemise andmine pallile

Kuidas Kalev oma pojaga ümber käis.

Kalev — Kalevipojad 4:0.

E. Spordilehe foto

27. mail kohtasid Kalevi väljal üle 1000 pealtvaataja ees Kalevi ja Kalevipoegade meeskonnad.

Oma meeskondade vahelistest mängudest tänavusel hooajal oli see esimene võistlus täis hinge. See põhjenes tuntud „vanade“ ja „noorte“ kibeda võistluse motiivile, kus „noored“, mõningal määral arenenud ja täis roosilikku elulusti, ei taha healmeelil enam tunnustada omale ühtki küllalt võimsat taltsutajat. See iseteadvus tekkis juba läinud aastal, mil meie esitusmeeskonna „vanadele“ anti saun sauna järel ja sportlaskond otsis lohutust ja uut lootust noortes. Nüüdsed Kalevipojad, siis veel Kalev 2, oma klassi mitmekordne meister, kes ei olnud viimastel aastatel kaotust pea tunnudki, esitas juba siis kõige puhtamal kujul meie jalgpalli „kuldset noorust“, kes nüüd uue 1. klassi meeskonna Kalevipoegadena peale hiilgavat võitu Riia juutide üle tahtis end täismehena näidata ka koduste keskel. Kalevil tuli selle vastu kaitsta oma senist positsiooni, mis avaldunud vormelis „kasvage veel“. Oleks olnud ka meie jalgpallis võimaluse juhuslikkuse peale vaatamata pöördeline sündmus, kui Kalevi vanad grenadeerid, kelle 11 mehest 10 on internatsionaalid, kes söelunud korduvalt lahingutes mööda Euroopat Tallinnast Pariisini ja Stokholmist Budapestini, oleks hävinenud kodu vaikselt võrsunud noortele. Ka viik oleks Kalevile olnud samaks mis kaotus. Sarnased olid asjaolud enne võistlust.

Lahingurivis nägid meeskonnad välja järgmistena: **Kalev:** Lass; Liivar — Kallaste; Kaljot — Lello — Kaarmann; Väli — Rõks — Pihlak — Joll — Brenner; **Kalevipojad:** Müller; R. Pöder — Felitsius; Kull — Freiberg — Römmer; Piperal — Maurer — Kipp — Läll — Räästas.

Võistlus läheb lahti tempoga. Pihlak tsentriforvardina asub juba esimestest minutitest aktsiooni. Esialgul lepib ülepeomutamisega. Siis on Maurer meheks, kes Kaarmann ja Kallaste vastasolust hoolimata läbi tungib ja tsenderdab, keskeil aga Kipp palli mõnelt meetrit Lassi sülle ohverdab. 5. min. annab Kaljot söödu tagant ette, mille Pihlak half-volleyena värava peale saadab, kus Müller tõrjub. Edasi tungib Brenner läbi ja söödu värava outi liinilt Pihlakale ette, kes 6 mtr. pealt lööb esimese raksatusena 1:0 Kalevi heaks.

Kalevipoegade kontrattaak ei ole Kalevile sugugi kerge, mehed näitavad end võistlustasapinnal seisvate vastastena. Freiberg — Kipp — Lälli tööst tulnud viimase poolt tehtud löögi püüab Lass, Maurer tungib paremal tiival uuesti läbi, lööb aga posti kõrva. Siis tungib Läll Liivarist läbi, söödu aga Räästale, kellel Kaljot tõkkeks osutub.

15. min. nurgalööök Kalevi heaks, mida Väli tihtinähtult outi lööb.

21. min. teeb Müller võistluse kenama päästetöö, Joll pealöögi järel saadab Rõks terava palli, mille Müller sõrmeotstega veel kõrvale — korneri jõuab juhtida.

26. min. Maureri puhas läbitung, mille vahekohtunikule nägematult Lello takistab õige mustal viisil. Maurer tungib

peatselt uuesti Kaarmannist läbi, lööb aga palli vastu ettejooksnud Liivari, sealt põrkab pall ainult ½ mtr. võrra kõrvale. Piperal lööb hea korneri, mille Lass väljahüppel rusikatega pareerib.

Mõningad sik-sakid ja pall on Pihlaka käes, kes ootamatusena ei viivita jalule seadmast seisu 2:0. Aega kulunud 29 minutit.

Enne kui pall keskest uuesti lahti lüüakse, kõrvaldab kohtunik 5 min. Räästa, kes vahekohtuniku tegevust liialt intiimse nimetusega hindas. Üheks selle põhjuseks oli, et mõningalt peeti teist väravat läbilastud ofsaidi tulemuseks.

36. min. ei saa Rõks keelduda käsi lahutamast, kui kohtuniku viilet kuuleb. Lello teeb Maurerile teist korda krobeline fouli.

41. min. keeb võitlus Kalevi värava all. Kalevi meestest on Brenner ainsana tsentris, kes ka palli saab, põigiti üle välja läheb, kuna Pöder ta tabamiseks valemännöövri teeb. Brenner on läbitungiga jõudnud paremale äärele ja saadab sealt sisse 3:0. Maurer tungib siis uuesti Kalevi kaitsest läbi, viimasena ka Liivarist, kuid — löök ei tule välja.

Teise poolaja algul on Kalevipojad uuesti pealetungil. Liivar lööb palli Lälli eest korneri, Läll ja Räästas teevad kauni ja kestva tiivakombinatsiooni, mida lõpetab olematut ofsaidi märkiv viik.

22. min. lüüakse päeva viimane värav. Joll söödu Rõksile, viimane Välile. See tahab ise sisse lüüa, kuid pall läheb vihinal värava eest mööda. Brenner on aga teiselt poolt vastu jõudnud ja seisu märgitakse 4:0. Mäng on küll otsustatud, kuid siiski on veelgi elavust. Pihlak töötab teravalt, Liivaril tuleb uuesti Lälli eest korneri päästa. Pojad paigutavad Kulli paremsisemiseks, Maureri sealt äärele ja Piperal asub halfiks, kus suurt hoogu ilmutab. Kalev paigutab oma poolt Joll tagasi poolkaitse, kust Kaarmann Joll kohale asus. Uut enam ei sünni. Lõpu seisuks jääb 4:0 Kalevi heaks, nurgalöögid aga Kalevipoegade heaks 5:2.

Võistluse kaheks suureks otsustajaks olid Pihlak Kalevi keskajajana ja Kalevipoegade poolkaitse. Pihlakata oleks sarnane võit vaevalt mõeldav olnud. Võiks väita, et kui nõrga Kippi asemel Pihlak Kalevipoegade tsentriforvard oleks olnud, resultaat siis oleks võinud välja näha vastastupidisena. Üldiselt näitas juba Kalevipoegade edurivi niigi tööd, mis Kalevi värava alati kardetavasse olukorda viis. Kaitse töötas Pöder, kuna ta kõrvalmees Felitsius on nagu varemaltki kindlusega tööga. Müller väravavahina tohiks edaspidi parem olla. Nõrk liin oli aga poolkaitse, kus pidada ei suudetud. Selle liini kallal tahavad Kalevipojad parandusi ette võtta. Kokku võttes oli Kalevipoegade kaotus liialt suur. Mängukäigule oleks resultaat 1:3 või 2:4 enam vastanud.

Kalevist saab tüseda võidu peale vaatamata esile tuua ainult Pihlakat, Brenneri ja ka Liivari. Rõksi ja Joll tihe 1. klassi meeskonna siseajajatena oli lihtsalt hale vaadata. Süda kipus otse kaasa tundma, et neil tuleb rasket jalgpalli mängida, kuna maailmas on ometi kergemaid töid. Lello tegi mitu suurt fouli, kui nägi,

Arnold Pihlak,

mees, kelle võimakas forvardi mänguanne peale juba läinud aastal ettevõtetud katset tänavu uuesti ülles leitud ja see senistel mängudel juba ka üldisemat kinnitust leidnud. Ta suureks ülesandeks on väravaid teha lähematel maavõistlustel, mis meie jalgpalli peale läinud aastaseid kaotusi jälle kosutaks. Mees vajab esitusmeeskonna edurivi juhi kohal küll veel tublit treeningut.

et vastane jooksus tast kiirem. Kaarmannilt ei ole tänavu veel midagi iseäralikku näinud. Ta on enamalt jaolt olnud mängijaks, kes ei oma erilist väljapaistvust, vaid alati täidab rahuloldavalt oma koha. Selle juures näib ta tihti mitte kõike väljapanevana. See hoolimatus ilmutus ka seekord, kus Maurer tast paiguti kergetusega läbi läks.

Vahekohtunikuks oli J. Hargel. Jättis juhtimisel selgusetuse ofsaididesse ja foulidesse. Vilistas tihti mõne korrapärase attakeerimise juures, kuid samas laskis läbi suured foulid.

Meeskondade kaptenite arvamisena mängu kohta on tuua alljärgnevat.

R. Liivar, Kalevi kapten: „Ja, meie pidime võitma ja kaunis suure tagajärjega — olgugi, et Hakoahiga mängisime 1:1.“

— Kas teie ei leia, et väravate vahekord 4:0 on liiga suur mängukäigu kohta?

— „Mitte sugugi. Väga väike. Vahe oleks pidanud suurem olema.“

— Kuidas oma meeskonnaga rahul olete?

— „Meestest olen rahul kõige enam tsentriforvardi Pihlakaga ja siis Brenneriga. Ühe sisemise asemele tuleb arvata vasti edaspidi tuua Ellmann. Kuid lootan, et Rõks treeningu järele ehk paraneb.“

— Kas vahekohtunik teid rahuldab?

— „Ta oleks pidanud tugevamat mängu lubama. Selle asemel märkis ta aga rea asjatuid foule.“

Maurer 2., Kalevipoegade kapten: „Meie mehed ei olnud vormis. Poolkaitse ei töötanud. Pihlak oli vastaste suurmees. Pihlakata edurivis oleks mäng olnud enam tasakaalus. Loodame edaspidi võistelda mõne Kalevist nõrgema meeskonnaga.“

Rahvused ja nende populaarsemad sportlased.

Populaarsus spordis on enamasti lahutamatu seotud suursaavutustega. Tahtes seepärast tuua kõigi rahvaste populaarsemaid sportlasi, tuleb tuua peamiselt nende suurmeisterid. On siiski ka juhuseid, et mõningad vähemate saavutustega meistrid oma meeldivama iseloomu ja raasilliste omaduste tõttu enam lugupeetavamad on kui mõningad suuremad. Näit. on lugupidamine Dempsey viimasel ajal ta kodumaal tema vastu suurelt langenud, kuna ta sport praegu enam äri kui sport välja näeb. Lähme nüüd üksikute rahvaste juure üle.

Ameerika

nagu ta alfabeedi järjekorras eesotsas, on seda ka oma saavutuste mõttes. Populaarsemad mehed on seal igatahes oma rahva hulgas basepallimehed Ruth, Johnson, jalgpallimees Red Grange, ujuja Weissmüller, tennisemängija Tilden, muidugi ikka Dempsey ja uus poksi täht Paul Berlenbach, edasi kergesportlane Ray, Osborne, maadleja Strangler Lewis, rattasõitja Zimmermann, põlmängija Hitchcock ja biljardimängija Willy Hoppe.

Argentina

spordi-iiidol on „pampasside metsik pühvel“ Luis Finpo, temale järgnevad jalgpallimehed, eesotsas kuulsa väravavahi Tesorierega, siis kolmikhüppaja Brunetto, põlmängijad ja ujujad.

Austraalia

armastatum sportlane on suurujuja Boy Charlton, siis rugby meeskond All Blacks tervikuna, edasi jooksja Carr ja kolmikhüppaja Winter.

Austria

on jalgpalli, tõstesporti ja iluuisutuse maa. Jalgpalli populaarsemad kuulsused on Uridil, Blum, Wieser, Kuthan ja Popovich. Tõstespordis Aigner, Stadler, Rosinek ja iluuisutuses Bökl, Kachler ja pr. Plank-Szabo.

Belgia

Nimetada on rattasõitjaid Aerts, Persyni ja Debaetsi, poksiat Humbecki ja jalgpallimehi Swartbroecks'i, Coppée't ja De Bi'e't.

Brasiilia

võib ühustada oma edukate jalgpallimeestega, eriti kesktoormaja Friedenreichiga, keda mõnel pool Euroopas maailma parimaks meheks sel kohal nimetati.

Daani

on rahuldatud oma maratoni jooksja Jenseniga, teivahüppaja Peterseniga ja arvukate poksiatatega, kellest nimetada H. Nielsen, H. Holdt, T. Petersen ja R. Madsen.

Eesti

on oma praeguseks suuremaks sportlaseks tunnustanud Klumbergi, edasi Lossmani, siis Püttsepa ja Neulandi.

Holland

peab oma populaarsemaks meheks rattasõitja ja maadleja Moeskopsi, siis rattasõitjaid van Kempeni, van Nelki, poksiat van der Veeri, kergesportlast Pauleni ja jalgpallimehi de Natris't ja van der Meuleni.

Hispaania

kuulsam mees on jalgpallilukingas Zamora, siis Samitier ja mõned teised. Intelligentsema ringkonna lemmikud on tennisemehed Alonso ja Gomar.

Inglise

modernspordi kodumaa, harrastab vast sedavõrd laialdaselt sporti, et raske on kedagi üksikut esile tõsta. Vast on seda siiski kergesportlased Abrahams, Liddell ja Stallard, mitmekülgne Howard Baker, Bolton Wanderersi kuulus jalgpallimees Smith ja poksiat bombardier Wells.

Itaalia

spordipubliku lemmik on eestkätt poksiat Spalla, siis autosõitja Bordino, jalgpallimees De Vecchi, rattasõitjad Bottechia, Girardengo, Georgetti ja Rizetto, käija Frigerio, maratoni mehed Blasi, Arri, Bertini ja tõstjad Tonani ja Bottino.

India

tennismängija Sleem ja ping-pongi mängija Nanda.

Jaapan

omab suurepäraseid tennisemehi Fulenta't ja Okomata't, siis ujuja Takaishi, mõningad kergesportlased ja hulga dshiu-dshitsu fenomeene, kelle hulgas meistriks Taro Miyolle.

Jugoslaavia

loeb oma paremaks jalgpallimeheks Rupee ja kergesportlaseks Narancic'u ja Ambrozy.

Nurmi võistleb Ameerikas indiaanlaste-üliõpilastega 3 miilis, missuguse võistluse ta võidab 14.15,9, olles 3 mtr. ees paremast indiaanlasest. Tagaplaanil on näha imposantne inimmitür.

Kuuba

on kuulsaks saanud spordilimas oma suurmaletaja Capablanca läbi. Fenomenaalne on ka biljardis De Oro.

Läti

võib välja panna hea maletaja Apsheneeksi, kettaheitja Sukatnieksi ja maadleja Rone.

Norra

on suurte talisportlaste maa. Nii on nimetada suusakuningat Thorleif Haugi, uisutajat Mathieseni, Larseni ja Moeni. Kergesportlastest on välja paistvam Hoff, poksiat Porat ja Mikkelsen.

Prantsuse

suuremaks sporditähaks on ikka Carpentier, tennisemängija Suzanne Lenglen, tõstja Rigoulot, rattasõitja Pellissier, Brunier, vehkleja Gaudin ja jooksja Guillemot.

Rootsi

armastab ühevõrra suurjuulat Arne Borgi ja poksiat Harry Perssoni. Edasi on lugupeetumad jooksja Vide, odaviskaja Lindström, jalgpallimehed Kock, Kaufelt, Zander, Lindberg ja spordiajakirjanik Tezner.

Saksa

on vaimustatud oma kiiremast jooksjast Houbenist, Peltzerist, poksiat Breitensträterist, Prenzelist, rattasõitjast Rüttist, ujujast Rademacherist, jalgpallimehest Stuhlfauthist, autosõitjast Wernerist ja maletajast Dr. Laskerist.

Shveits

oli viimaste olümpiamängude üllatus. Tal on ühevõrra populaarsed jalgpallimehed Pulver, Schmiedlin, Abegglen kergesportlaste Martini, Imbachi, Schärerri ja tõstja Hiinenbergeriga. Kuulsad nimed on ka rattasõitjad Egg ja vennad Suterid.

Soome

austab võrdselt Nurmit, Ritolat ja Hannes Kolehmaist. Suured nimed on veel Stenroos, Myyrä,

uisutaja Thunberg, suusataja Niiku ja maadlejad Friman, Rosenqvist ja Oksa.

Tsheho-Slovakkia

on nime teinud omale peamiselt ainult jalgpalliga, mille populaarsemad — Kada, Kozeluh, Hoyer, Staplik, Vanik ja Stapl. Ka Vohralik on jooksudes kõrges klassis.

Ungaris

on Orth jumaldatav, kuid ka Plattko ja Schaffer on jalgpallientusiastide ideaalid. Ka ujujad Sipos, Bartha, Barany ja kergesportlased Kiraly, Gaspar ja Sömfai on laialt lugupeetud, samuti tennisemängija Dr. Kehrling.

Uruguay

jalgpallikuulsused Andrade, Petrone, Nasazzi, Cea ja teised on see raudvara, millega see väike maa hiilgab.

Vene

omab head nime kiirusutuses, kus vennad Ippolitovid ja Melnikov on väljapaistvamad jõud. Ka maletaja Aliehin väärib täit tunnustust.

Spordiäri

Resev-Resel

Tallinn, Toompuiestee 19,
telef. 20-19.

**Soovitab oma valmistatud spordi
ja võimlemise abinõusid.**

